

сту й адресата (студента). Студент може ідентифікувати себе з уявними персонажами під час виконання інтерактивних рольових ігор), з виконанням певних професійних функцій (в умовах тренінгу професійної ідентичності) тощо.

Відтак можна узагальнити, що діалог як двосторонній інформаційний смисловий зв'язок є важливим складником процесу інтерактивного навчання. Наприклад, на рівні «викладач-студент» постановка проблемних запитань педагогом під час лекції викликає посилену аналітичну мислительну активність студентів їх сепарувати та концентрувати необхідну інформацію, яка була отримана в ході інтерактивного режиму (внутріособистісний діалог, діалог (студент — автор джерела інформації)). Це породжує зворотний інформаційний зв'язок, що має спрямованість «студент-викладач» і «студент-студент». Відбувається посилена міжсуб'єктна комунікативна взаємодія, на якій ґрунтується процес інтерактивного навчання. За цих умов ефективність засвоєння навчальної інформації збільшується при використанні дискусійних методів, при виконанні практичних дій студентами (написання есе, міні-творів), під час інших (обговорення і пояснення студентами змісту кейсових питань). Тому в наукових колах уважають, що «інтерактивні підходи сьогодні є найбільш ефективними, бо ставлять того, хто шукає знань, в активну позицію їх самостійного освоєння... і шукача істини».

Інтерактивне навчання можна вважати одним із варіантів комунікативних технологій з добре організованим зворотнім зв'язком суб'єктів і об'єктів навчання, з двостороннім обміном інформацією між ними на основі діалогічної взаємодії.

Круківський В.І., доцент
кафедри іноземних мов факультету МЕІМ

РОЗВИТОК НАВИЧОК УСНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

Розвиток навичок усного мовлення (діалогічного й монологічного) — необхідна умова досягнення комунікативної компетенції, яка передбачає спроможність висловлення в тій чи іншій ситуації, розуміння відповідей співрозмовника, правильна інтерпретація його відповідей, адекватна реакція на висловлення тощо.

У процесі усної комунікації студенти економічних спеціальностей зустрічаються з рядом труднощів, які можна систематизувати таким чином:

- труднощі швидкого реагування, що і як сказати;
- брак слів і виразів для вираження своєї думки;
- брак граматичних знань для правильної побудови речення;
- інколи забуваються прості слова чи граматичні форми;
- страх/небезпека неправильного формулювання висловлення;
- інколи не знають, що сказати, тому що не володіють інформацією про певні проблеми.

Очевидно, що основні труднощі виникають у момент формулювання думки в реченні. Для того, щоб зняти ці складнощі, використовується система вправ, націлених на розвиток зрозумілого, вільного, спонтанного говоріння. Ці завдання й вправи можна поділити на п'ять груп:

1. Завдання, мета яких є підготовка до говоріння.

Ці вправи репродуктивного характеру, основані на імітації, націлені на закріплення лексики і граматичних конструкцій. Форма може бути різною — це діалоги, ланцюгові вправи, мовні ігри, коротке формулювання власної думки з використанням певних мовленнєвих зразків і т.д.

2. Завдання, мета яких є розвиток умінь «побудувати» висловлення. Це лексико-граматичні вправи, які складаються з діалогів за зразком чи за певною структурою, складання діалогів з опорою на текст, формулювання власної думки, що є підготовчим етапом до дискусії.

Хотілося б звернути увагу на таке цікаве завдання, як складання діалогів з опорою на текст. Для цього можна використовувати різні типи текстів, наприклад із посібників з економіки, газетні статті, схеми, графіки, карикатури і т.д. Завдання виконуються успішніше, якщо в процесі підготовки були «зняті» всі можливі складнощі. Що стосується соціальної форми виконання завдань, перевага віддається роботі в парах і малих групах (три учасники).

3. Завдання, мета яких є структурування комунікації. Це вправи на складання висловлення з кількох коротких речень, складання інтерв'ю, підготовка дискусій із використанням мовленнєвих кліше, переказ тощо.

4. Завдання на стимулювання комунікації.

Мова йде про різні види мовленнєвих ігор, інтерв'ю, дискусії. Завдання цього типу можуть бути ефективно використані по закінченню роботи над темою. Основою для інтерв'ю і дискусій можуть слугувати газетні статті проблемного характеру.

5. Завдання, які власне і є комунікацією.

Різні асоціограми, спонтанні відповіді на проблемні питання, висловлення гіпотез до чи в процесі читання тексту і т.д. Такі завдання можна запропонувати на різних етапах роботи над темою.

Усі ці вправи і завдання на розвиток навичок говоріння, безумовно тісно пов'язані з розвитком інших навичок мовленнєвої діяльності і не можуть розглядатися окремо від них.

*Круківський В.І., доцент, Круківська О.В.,
кафедра іноземних мов факультету МЕІМ*

СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ Й НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ В НЕМОВНОМУ ВУЗІ

У зв'язку з політико-економічними змінами, що відбуваються в Україні та у світі в цілому, і в міру розширення міжнародних контактів, виникає потреба розробки іншого підходу до вивчення іноземної мови (ІМ) в умовах немовного вузу. З одного боку, значимість володіння іноземною мовою у сучасному суспільстві зростає, з іншого — цьому заважає цілий ряд проблем, що залишаються невирішеними. Це, насамперед, методичні проблеми (методи й прийоми організації навчання іноземної мови у немовному вузі), проблеми обрання навчальних посібників, відсутність забезпечення у вузах спеціалізованими посібниками, зокрема з французької мови, недостатнє забезпечення вузів комп'ютерними програмами з ІМ, досить низький рівень підготовки в середній школі, недостатня кількість годин, відведених навчальним планом для вивчення ІМ та ін.

Нове ставлення до ІМ за останні роки стало помітно набирати силу й набувати значення професійної необхідності для майбутніх спеціалістів. Участь спеціалістів у безпосередніх і опосередкованих контактах вимагає від них уміння адекватного розуміння й перекладу спеціалізованої літератури, необхідної для ефективної реалізації професійної діяльності. Переклад як вид мовного посередництва, як засіб міжмовної комунікації, не лише можливий, а повинен бути одним із основних аспектів у процесі викладання ІМ.

Серед важливих навичок для процесу перекладу відзначимо такі: 1) мовні і мовленнєві навички; 2) мовленнєві навички переходу з однієї мови на іншу; 3) мовні уміння смислового аналізу тексту; 4) уміння девербалізації; 5) мовленнєве уміння знаходження інваріанту висхідного тексту; 6) мовленнєві дискурсивні уміння; 7) комунікативні перекладацькі уміння читання й письма; 8) формування тезаріусу у професійній сфері. Формування й розвиток навичок перекладу спеціальної літератури передбачає подолання лексичного бар'єру, і відповідно, володіння частотним словником за спеціальністю.

Перед тим як перейти безпосередньо до навчання перекладу, з першого заняття слід звернути увагу на вміння студентів користуватися двомовним словником. Часто виявляється, що нечітке знання алфавіту (!) складає основні труднощі в пошуковій роботі зі словником. Тому слід починати зі знання алфавіту; уміння користування словником (пошукова робота, вибір еквівалентів відповідно до контексту). І оскільки граматики — це логіка мови, закріплена в її матеріальних формах, то необхідні чіткі знання часів активного й пасивного способів, утворення дієслівних часових форм, потім слідує важкі граматичні теми: узгодження часів, герундій, умовний спосіб, суб'єктивний спосіб, прислівникові й інфінітивні конструкції, які на нашу думку дуже зручно вивчати саме в текстах ділової і професійної тематики.

Навчання загальному перекладу з іноземної мови на рідну і навпаки на елементарному рівні необхідно починати на початковому етапі вивчення іноземної мови, коли студенти починають читання адаптованої чи не важкої оригінальної літератури, що допоможе їм розширити лексичний і словниковий запас, працювати з двомовними словниками, самостійно шукати шляхи до адекватного перекладу тексту. З часом засвоєння складніших граматичних структур і поліпшенням якісної характеристики практичного володіння іноземною мовою зростає вага можливого творчого застосування отриманих знань у різних ситуаціях письмового та усного спілкування.

На початковому етапі йде процес засвоєння загальноновживаної лексики і граматики, на основі яких потім будуються спеціальні тексти складнішого рівня. На наступному етапі, як правило, основним об'єктом роботи стає іншомовний текст за спеціальністю, і ця робота включає такі етапи: